

Havacılık

Savunma
Teknolojileri
&
Strateji

MSTI

9 NİSAN 2010

AYLIK SAVUNMA TEKNOLOJİLERİ DERGİSİ

www.savunmahaber.com

MART 2010 • SAYI : 053 • 9,5 TL • ISSN: 1305 - 2195

SİNERJİ TÜRK SAVUNMA 2010

**Afganistan'da Geç Kalındı,
Pakistan Düşüyor,
Asya Savaşı Kapıda...**

**Yenilenen F-4E'lerimiz
"Şimşek" Gibi Çakacak**

Küçük Kalibre Deniz Topları

**"Türk Silikon Vadisi"
Hayata Geçiriliyor**

**Zırh Çellği
Tasarım Çalışmaları**

**Elektromanyetik
Girişim ve
Uyumluluk**

**Alp Havacılık
JSF Yatırımlarını
Sürdürüyor**

Kısa Menzilli Hava Savunma Füze Sistemleri

© myTECHNIC

“Türk Silikon Vadisi” Hayata Geçiriliyor

1987’den Günümüze İTEP / I. Bölüm

Can EREL* / can.ere@mytechnic.aero

* Teknoloji ve İş Geliştirme Direktörü, myTECHNIC

İleri Teknoloji Endüstri Parkı (İTEP) projesinin başlangıcı 1980’li yılların ortalarına uzanmaktadır. ABD, Almanya, Japonya, İsrail, İngiltere, Finlandiya, Fransa gibi ülkelerde yıllardır uygulanmakta olan modele dayanan ve dönemin Başbakanı rahmetli Turgut Özal tarafından ana fikri oluşturulan İTEP modeli;

- Havacılık sektörü için ileri teknolojide üretim yapılması,
- Üretilecek ürünlerin pazarlanması ve uluslararası ilişkilerin kolaylıkla temini için serbest bölge oluşturulması,
- İleri teknoloji üretimini Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) ve akademik çalışmalarla desteklemek üzere ileri teknoloji enstitüsü kurulması,
- Kurulacak merkezle güçlü bir ulaşım sağlanması için havalimanı ile desteklenmesi,

fonksiyonları üzerine inşa edilmiştir.

Proje, 8 Ekim 1987 tarih ve 09(87/6) sayılı Savunma Sanayii İcra Komitesi (SSİK) Kararı ile Kurtköy’de İTEP kurulmasına karar verilmesi ile başlamıştır.

İTEP Projesinde gerekli;

- Planlama, koordinasyon, kamulaştırma ve altyapı yatırımları için Milli Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Müsteşarlığı (SSM) görevlendirilmiş,
- Yatırımların da Savunma Sanayii Destekleme Fonu (SSDF)’den yapılması karara bağlanmıştır.

Bakanlar Kurulu’nun 20 Nisan 1988 tarihli kararı ile Pendik Kurtköy’de 13 milyon m² genişliğinde bir arazi İTEP amaçları doğrultusunda kullanılmak üzere kamulaştırılmıştır.

İTEP projesi ile Türkiye’nin ileri teknoloji ihtiyaçlarının milli kaynaklardan karşılanabilmesi için gerekli dinamik, bilimsel ve teknolojik altyapının oluşturulmasına destek sağlanması hedeflenerek;

- Ülkemizin ekonomik ve sosyal açıdan kalkınması ve
- Türkiye’nin dünya pazarlarında rekabet gücünü artıracak inovasyon temelli endüstriyel destek, Ar-Ge, bilim ve teknoloji, eğitim/öğretim, boyutları da kapsanarak hayata geçirilmesi ile,
- Türkiye’de teknolojik altyapıyı geliştirmek için yeni bir model oluşturulması,
- Yerli ve yabancı yatırımların çekilmesi,
- Projenin finansmanının kendiliğinden sağlanması,
- Ülkenin üniversite sonrası eğitim ve Ar-Ge ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunulması,
- Hava taşımacılığında ilave kapasite oluşturulması, öngörülmüştür.

SSM tarafından ilk vizyonu “yenilik, teknoloji ve ihracata yönelik üretim bakımından Türkiye’nin önde gelen bir merkezi olmak” şeklinde belirlenen projenin 25 yıl içinde tamamlanması öngörülmüş, projenin kapsamı ve etki ölçeği dikkate alınarak ulusal bir koordinasyon kurulu aracılığı ile yürütme yolu tercih edilmiştir.

Ön fizibilite, fizibilite, stratejik plan ve master plan safhalarını

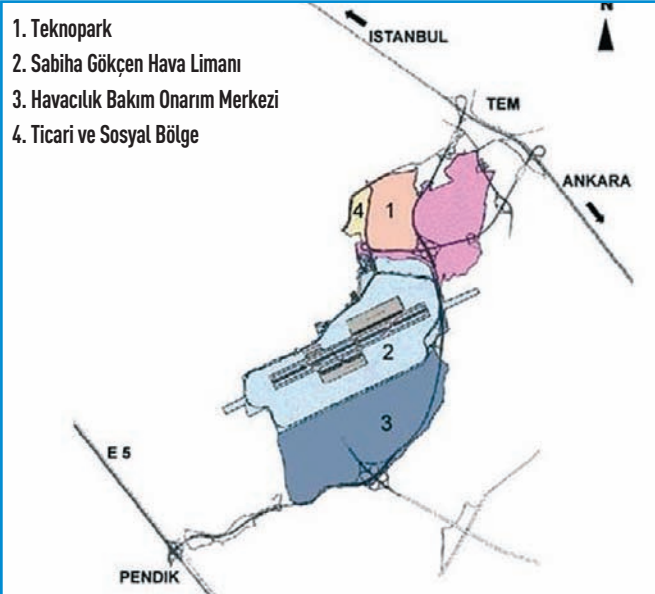
kapsayacak bir süreçte sürdürülmesi öngörülen projenin master plan hazırlığı için, SSM liderliğinde;

- Demiryolları Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü (DLH),
- Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHMI),
- Devlet Planlama Teşkilatı (DPT),
- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB),
- Millî Savunma Bakanlığı (MSB),
- Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM),
- Türk Hava Yolları (THY) ve bazı ticari hava taşıyıcıları,
- Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. (TUSAŞ),
- Türk Standartları Enstitüsü (TSE),
- Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK),
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB),
- Üniversiteler,

gibi geniş tabanlı bir koordinasyon grubu oluşturulmuştur. Projenin ilk master planı Nisan 1990-Ocak 1993 tarihleri arasında Raytheon ve Aer Rianta ortaklığına yaptırılmıştır. "İTEP Projesi Master Planı" ile belirlenen kavramsal çerçeve doğrultusunda ve gelişen şartlar neticesinde İTEP, ancak tümü tamamlandığında arzu edilen hedeflere ulaşabilmek amacı ile;

- Teknopark,
- Sabiha Gökçen Havaalanı,
- Havacılık Bakım Onarım Merkezi,
- Ticari-Sosyal Bölge,

olarak belirlenen birbirleriyle ilişkili 4 ana birim etrafında yapılandırılmıştır.

© İstanbul Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı

Proje kapsamında, 1990'ların sonunda SSM bünyesinde İTEP Daire Başkanlığı oluşturulmuştur.

Kamuoyuna GAP'tan sonra Türkiye'nin en büyük projesi olarak sunulan İTEP ile ilgili çalışmalara, gelir getirmesi ve kaynak yaratması amacıyla havalimanından başlanmıştır.

NATO bünyesindeki altyapı fonları kullanılarak NATO Enfrastüktür Dairesi tarafından yapılan hava limanı ihalesi sonucu, NATO müteahhitlerinden oluşan şirketler birliğinin üstlendiği inşaat çalışmaları "21'inci yüzyılın projesi" ve "Türk Silikon Vadisi" gibi nitelendirmelerle 8 Şubat 1998 tarihinde başlatılmıştır. İnşaat devam ederken, Bakanlar Kurulunun 17 Aralık 1998 tarihli kararıyla havalimanına dünyanın ilk kadın savaş pilotu olan, Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçen'in adı verilmesi kararlaştırılmıştır.

Dönemin Millî Savunma Bakanı Hikmet Sami Türk'ün; "Bugün sizlere İstanbul'un Anadolu yakasında Pendik Kurtköy mevkiinde Millî Savunma Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan serbest bölge statülü, İleri Teknoloji Endüstri Parkı ve Havacılık Merkezinin bir parçası olan "Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı ve Bakım Onarım Merkezi" projesinin son durumu ile ilgili bilgi sunacağım" ifadesi ile başlayan İTEP sınırları içindeki konuşmasında;

"Proje kapsamında 11 yıl içinde kurulacak birimler şunlardır:

1 Özel sektörün stratejik ağırlıklı savunma sanayiinde ve ilgili sektörlerde yılda 5,5 milyar dolarlık ileri teknoloji üretimi yapacağı ve millî anlamda eğitim-bilim-sanayi entegrasyonunu gerçekleştirecek serbest bölge statülü teknopark,

2 Uzay-Havacılık sanayiinin alt yapısının kurulmasına katkıda bulunmak üzere bir Uluslararası Havacılık-Bakım-Onarım ve Modernizasyon Merkezi (HABOM) ile Kargo Merkezi,

3 Yılda 10 milyon yolcu kapasiteli bir uluslararası havaalanı,

4 Teknokent kapsamında görev alacak beyin gücünün her ihtiyacını yerinde karşılayacak, üstün yaşam standartlarında, 14.400 nüfuslu bir ticari ve sosyal bölge,

5 Modern teknolojileri özümleme ve süratle geliştirebilme yeteneğine sahip, iş dünyasının ihtiyaçlarına cevap verebilen Yüksek Teknoloji Enstitüsü. (Bu konuda bir alternatif olarak mevcut bir enstitü veya üniversite ile entegrasyon sağlanması da değerlendirilmektedir.)"

şeklindeki sözleri ile "Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı ve Bakım Onarım Merkezi"nin;

- Serbest bölge statülü olacağı,
- Başlangıçta 4 ana birimden oluşan proje kapsamına "Yüksek Teknoloji Enstitüsü" nün de bulunacağı,
- İTEP projesinin Türkiye'nin GAP'tan sonra en büyük projesi olduğu, belirtilmiştir.

Konu ile ilgili olarak;

- Kendi özerk yapısı içinde serbest piyasa kurallarına göre işletme ve pazarlama stratejilerini belirleyecek,
- İTEP Projesi hedefleri doğrultusunda iç ve dış pazarlara yönelik olarak uygun görülen havacılık taşıma, işletme ve endüstri şirketleri ile görüşmeleri sürdürürken mevcut ve gelecek talepleri de değerlendirecek,

Havaalanı İşletme ve Havacılık Endüstrileri A.Ş. (HEAŞ), SSM öncülüğünde Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı (TSKGV), TUSAŞ, Türk Hava Kurumu (THK), HAVELSAN, ASELSAN ortaklığı ile (kurumsal işleyiş açısından bütünüyle özerk bir yapı şeklinde) 27 Ocak 2000 tarihinde kurulmuştur. Takiben SSM bünyesinde İTEP Daire Başkanlığı İTEP Şube Müdürlüğü şekline getirilmiştir.

Zamanın Meclis Soruşturma Komisyonu Başkanı Necati Albay'ın 29 Haziran 2000 tarihinde TBMM Genel Kurul'unda yaptığı konuşmasında;

"Projenin başlıca amaçları askerî, endüstriyel-ticarî, sosyo-kültürel, ekonomik-ticarî olmak üzere 4 temel başlık altında toplanılabilmektedir:

Askerî amaç: Türk Silahlı Kuvvetlerinin artan modernizasyon ihtiyaçlarının karşılanmasını teminen, SSDF'ye sürekli gelir imkânı yaratacak mahiyette bir yatırımın gerçekleştirilmesi, savunma sanayisi faaliyetlerinin teknolojik bazda desteklenebilecek endüstriyel bir altyapının tesisi ve ihtiyaçlar çerçevesinde askerî amaçlı uçşaların gerçekleştirilebileceği bir havaalanı projesidir.

Endüstriyel-ticarî amaç: Bölgede, elektronik, havacılık ve savunma sanayisi alanlarında teknoloji üretecek, pazarlayacak bir ortam hazırlanması ve bölgenin, benzer teknolojilerin birbirlerini etkilemesiyle yeni buluşların ortaya çıkarılacağı bir merkez haline getirilmesi. Bu amaçla, bölgede serbest bölge statüsünde bir ileri teknoloji endüstri parkıyla Orta Doğu ve Balkanların en büyük havacılık, bakım, onarım ve modernizasyon tesislerini kapsayan bir havacılık merkezinin de kurulması öngörülmüştür.

Sosyokültürel amaç: Başta İstanbul'un ve özellikle de Marmara Bölgesi Anadolu yakasının ikinci havaalanı ihtiyacını karşılamak üzere, uluslararası bir havaalanının; bölgede teşkil edilecek dinamik, bilimsel ve teknolojik altyapıdan yararlanarak, nitelikli personel yetiştirmek üzere bir üniversite ve yüksek teknoloji enstitüsünün; bir bütün olarak, bölgenin çehresini değiştirecek, modern ve örnek yerleşim birimlerinin tesisidir.

Ekonomik-ticarî amaç ise; yukarıda anılan amaçların gerçekleştirilmesi neticesinde, bölgede yapılacak 760 milyon doları kamu, 9,24 milyar doları özel sektör olmak üzere, 10 milyar dolarlık yatırım, bağlı olarak yaklaşık yıllık 3,5 milyar dolarlık bir ciro sağlanması suretiyle SSDF'ye yıllık asgarî 350 milyon dolar gelirin temininin yanı sıra Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine de yıllık 200 milyon dolar gelir temin edecek bir projedir. Bölgede yatırımların tamamlanmasıyla birlikte, toplam 35.000 kişilik doğrudan, 90.000 kişilik de dolaylı olarak bir işgücü yaratılmış olacaktır."

şeklinde İTEP projesi kapsamının o gün itibarı ile belirlenen durumunu ifade edilmiştir.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın "Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Makina İmalat Sanayii Özel İhtisas Komisyonu Raporu"nda İTEP projesinin kapsamı;

"İleri Teknoloji Endüstri Parkı ve Havalimanı Projesi İTEP projesi kapsamında İstanbul Pendik-Kurtköy yöresinde kurulacak milli teknokentte:

- Sabiha Gökçen Uluslararası Havaalanı,

© myTECHNIC

- Serbest Bölge İdaresi,
 - Serbest Bölge statüsünde;
 - İleri teknoloji endüstri parkı,
 - Uluslararası havacılık, bakım-onarım-modernizasyon merkezi (HABOM),
 - Ticari ve sosyal bölge,
 - İleri teknoloji enstitüsü / üniversite, yer alacaktır." şeklinde ifade edilmiştir.
- Havalimanı inşaatı 2000 yılının son aylarında tamamlanmış ve ilk uçak inişi 8 Ocak 2001'de gerçekleştirilmiştir. İTEP projesinde 2004 yılı sonundan itibaren HABOM ve havalimanına yönelik plan aşamalarında önemli sonuç odaklı gelişmeler yaşanmaya başlamıştır. SSM bünyesinde görev yapan İTEP Şube Müdürlüğü, İTEP Müdürlüğü ve Teknopark Proje Müdürlüğü olarak ayrılmış, Teknopark Proje Müdürlüğü Ar-Ge ve Teknoloji Yönetimi Daire Başkanlığı'na bağlanmıştır. Aşağıda, projeyi oluşturan ana birimlerde zaman içinde oluşan gelişimler, zaman içinde oluşma sıralamasına göre her bir birim altında ayrı ayrı incelenmiştir.

İTEP Havacılık Bakım Onarım Merkezi

SSM ve Türk Hava Yolları A.O. (THY) arasında 3 Aralık 2004 tarihinde İTEP'in Havacılık Bakım Onarım Merkezi (HABOM) tesisleri için 25 yıl kiralama esaslı protokol törenle imzalanmıştır. Bu protokol ile;

- THY'nin o gün şartlarında dünyada 37 milyar dolar olan uluslararası bakım-onarım pastasında yüzde 1 seviyesinin altında kalan payını daha yüksek oranlara çıkarmak,
- Uzak ve Orta Doğu'ya uçan yabancı uçak şirketlerine yönelik bakım ve onarım üssü oluşturmak,
- Ayrıca THY'nin 185 milyon dolar civarında olan uluslararası bakım-onarım gelirini 2010 yılında 470 milyon dolara ulaştırmak,

amaçları doğrultusunda, 2005 yılında 50 milyon dolarlık yatırım yapılması ve 2007 sonunda, bittiğinde 2000 kişiye istihdam sağlayan 200 milyon dolarlık bir yatırımın hayata geçirilmesi hedeflenmiştir. THY Teknik HABOM projesine, ilk olarak 75.000 m²lik bir alanla başlanması planlanmıştır.

THY'nin HABOM projesi için sürdürdüğü ortak arayışı çalışmaları kapsamında; ST Engineering şirketinin havacılık kolu olan Singapore Technologies Aerospace (ST Aero) şirketi ile Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı'nda yeni bir hava aracı bakım, onarım ve yenileme (BOY) merkezi kurmak amacıyla, 300 mil-

yon dolarlık eşit paylı stratejik ortaklığı kapsayan bir Mutabakat Zaptı (Memorandum of Understanding), Haziran 2005'te düzenlenen Paris Air Show sırasında imzalanmış ve HABOM'un temelini Ağustos 2005 içinde atılacağı duyurulmuştur.

28 Kasım 2005 tarihinde ise THY HABOM A.Ş., THY Teknik A.Ş. ve THY Eğitim A.Ş.'nin ayrı tüzel kişilikleri olan şirketler olarak kurulması kararı alındığı açıklanmıştır.

ST Aero şirketi ile imzalanan niyet anlaşması kapsamındaki çalışmalar tarafları tatmin edecek şekilde sonuçlanamayınca, HABOM Projesi için SSM ile THY arasında 03 Aralık 2004 tarihinde imzalanan HABOM arazisi kira protokolü, muhatabı THY Teknik olacak şekilde, 15 Eylül 2006 tarihinde yenilenmiştir. Makalenin bundan sonraki bölümünde, HABOM kısaltması, İTEP içinde hava aracı BOY faaliyetleri için ayrılan bölgeyi tanımlamak için kullanılmıştır.

MRO Teknik Servis Sanayi Ticaret A.Ş. (myTECHNIC) ile HEAŞ arasında Ocak 2007 ayında yapılan anlaşma ile İTEP HABOM bölgesi yapılandırılması yeni bir safhaya girmiştir.

myTECHNIC

Uluslararası pazara yönelik hava aracı BOY merkezi kurarak işletmek amacı ile özel girişim olarak kurulan myTECHNIC,

- Daha önce THY Teknik için rezerve edilen alan içinden tahsis edilen 60.000 m² alanda;
 - Uçak,
 - Motor,
 - Komponentlere,

yönelik uluslararası sertifikalı BOY faaliyetleri için,

- Mart 2007'de başladığı inşaat çalışmalarını Haziran 2008 içinde tamamlamış ve
- İTEP ve HABOM'un ilk endüstriyel özel girişimi olarak, 27 Eylül 2008 tarihinde yapılan açılış töreni ile faaliyetlerine başlamıştır.

Tesis ve süreçleri sıfırdan (tarladan) yalın (lean) prensiplerle kurulmuş bağımsız bir BOY merkezi olan myTECHNIC,

- 450 kişiyi geçen ekibi ile
- Havacılık endüstrisi için model oluşturabilecek tarzda en iyi uygulamaları gerçekleştirerek,
- Sahip olduğu uluslararası sertifikalarla ve kendi geliştirdiği yönetim yazılımını kullanarak ulusal ve uluslararası müşterilerinin uçak, uçak motoru ve komponentlerine bakım ve eğitim hizmeti vermektedir. Bu süre zarfında myTECHNIC;

- Aviation Week tarafından, tesis, süreç ve altyapısı ile yalın prensiplerle tasarlanarak faaliyete geçen dünyanın ilk hava aracı BOY merkezi olarak 2009 yılı "Üstün Başarı Ödülü" ile ödüllendirilmiş,
- Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından 28 Ekim 2009 tarihinde "Türkiye'nin ilk Yeşil Kuruluş Unvanlı" işletmesi olarak ilan edilmiştir.

Türkiye Motor Merkezi

HABOM içinde THY Teknik için tahsis edilen bölgenin diğer 25.000 m²'lik bölümünde uçak motor bakımı yapılması için THY Teknik ve Pratt & Whitney şirketleri arasında bir ortak girişim anlaşması 8 Ocak 2008 tarihinde imzalanmış ve Türkiye Motor Merkezi (Turkish Engine Center / TEC) kurulmuştur. Bu anlaşmaya göre oluşturulan ortaklığın yüzde 51'lik kısmı Pratt & Whitney ve yüzde 49'luk kısmı THY Teknik şirketlerine aittir. TEC adı ile 10 Ekim 2008 itibarı ile tescil edilen kuruluşun devam eden faaliyetlerinin, 2010'un ilk aylarında yapılacak tesis açılış töreni ile yeni bir aşamaya ulaşması beklenmektedir.

THY HABOM

İTEP içinde, THY Teknik için ayrılan bölgede, uçak ve komponentlere yönelik olarak THY Teknik tarafından yeniden çalışmalara başlanmasını takiben 36 ay içinde kurulacak tesislerin;

- Toplam 20 hektarlık alanda 364.000 m²'si kapalı olmak üzere inşa edilmesi,
- İki (bir hangarda dar gövdeli 12 uçak ve diğer hangarda da geniş gövdeli 3 uçak bakımının aynı anda yapılabilmesini sağlayacak) ayrı hangarda toplam 440.000 m² kapalı alana,
- Aviyonik sistemler, iniş takımı, kabin ve diğer komponentlerle ilgili bakım atölyelerine,

sahip olacağı ön görüşü ile proje inşaat çalışmalarına 2010 yılı içinde başlatılması planlanmıştır.

THY Teknik HABOM projesi kapsamında iki büyük uçak hangarı ile bakım atölyeleri ve destek tesislerinin yaklaşık 500 milyon dolar civarında bir bedel ile kurulması ihalesi 19 Şubat 2010 tarihinde yapılmış ve YDA İnşaat şirketi tarafından kazanılmıştır.

İTEP İstanbul Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı

İnşası 2000 yılının son aylarında tamamlanan havalimanının trafiği, 2005 yılından başlayarak artan talebe paralel olarak gelişmiş ve yap-işlet-devret modeli esas alınan terminalin 20 yıllık işletmesi 9 Temmuz 2007 tarihinde ihale edilmiştir. SSM tarafından gerçekleştirilen ihaleyi;

- Limak İnşaat A.Ş.
 - GMR Infrastructure Ltd.
 - Malaysia Airport Holding Berhad,
- ortak girişim gurubu kazanmış ve ihaleye yönelik devir Yüksek Planlama Kurulu tarafından 4 Şubat 2008 tarihinde onaylanmıştır. Yılda 25 milyon kapasiteli yeni dış hatlar terminalinin inşası da kısa sürede tamamlanarak, işletici İstanbul Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı Yatırım Yapım ve İşletme A.Ş. tarafından 31 Ekim 2009 tarihinde düzenlenen açılış töreni ile faaliyetlerine başlamıştır.

Terminal yanında "Airport Otel" adıyla hizmet veren 4 katlı butik otelde ise hava sahası ve kara sahası tarafında yer alan (iki engelliler için tasarlanan) 128 adet oda, 5 adet toplantı salonu ve sağlık kulübü bulunmaktadır. Airport Otel, Türkiye havalimanlarının en büyük butik otelidir.

Havalimanının ikinci pistine ilişkin planlamanın da kısa sürede tamamlanması ve inşaa çalışmalarının başlatılması beklenmektedir.

İTEP Teknoparkı

Teknoparklar ile ilgili olarak düzenlenen "3. Teknoparklar Zirvesi"nde de belirtildiği gibi, Uluslararası Bilim Parkları Birliği (International Association of Science Parks, IASP) tarafından yapılan tanıma göre, teknopark;

- Bir veya birden fazla üniversite veya diğer yüksek öğretim kurumu ve araştırma merkezleri ile resmi veya faaliyet bazında ilişkili,
- Bünyesinde bilgiye ve ileri teknolojilere dayalı sanayi firmalarının kurulup gelişmesini teşvik etmek üzere tasarlanmış,
- İçinde yer alan kiracı firmalara, teknoloji transferi ve iş idaresi konularında destek sağlayacak bir yönetim fonksiyonuna sahip,

teşvik ve mülkiyete dayalı bir girişimdir.

Teknopark fikrinin ilk sistematik örneği; 1950'li yılların başında Stanford Üniversitesi'nin öncülüğündeki araştırmaların ticarileştirilmesi çabaları ile ortaya çıkan ve bugün "Silikon Vadisi" olarak bilinen teknoparktır. Google, Intel, Adobe Systems, Yahoo, VeriSign gibi küresel şirketler bu teknoparkta yer almaktadır. Konu ile ilgili 2006 yılı verilerine göre, Silikon Vadisi önderliğinde gelişmiş 800 üzerinde teknopark küresel ölçekte inovasyona dayanan düşüncenin hayata aktarıldığı bölgeler olmuştur. Türkiye'de ilk teknopark düşüncesi, 1980'li yılların başında ortaya çıkmıştır. Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nde yer alan teknoparkların kurulması, işletilmesi ve denetlenmesi ile ilgili yasal mevzuat;

- 4691 sayılı ve 26.06.2001 kabul tarihli "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu",
- Takiben 19.06.2002 kabul tarihli "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği"

ile düzenlenmiştir.

Yürürlükteki mevzuata göre Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın kontrolü ve yetkisi altında yürütülen Teknoloji Geliştirme Bölgesi konusundaki ilk çalışma Orta Doğu Teknik Üniversitesi tarafından 1991 yılında başlatılmıştır.

Bugün itibarı ile Türkiye'de 21 adedi faaliyette olan toplam 37 adet Teknoloji Geliştirme Bölgesi kuruluşu tamamlandı. Resmi Gazete'de ilan edilmiştir.

Teknopark İstanbul

İTEP Projesi içinde teknoloji, ulusal inovasyon ve ihracata dayalı ileri teknoloji üretiminin gerçekleştirileceği bir merkez olması için;

- 8 Ekim 1987 tarih ve 87/6 sayılı,
- 3 Mayıs 1999 tarih ve 99/10 sayılı,

A: Özel Yatırım Alanı
T+O: Teknopark alanı
C: Ticari ve Sosyal Alanlar
H: Sabiha Gökçen Uluslararası Havaalanı

HA: HABOM Alanı
HG: Havaalanı Genişleme Bölgesi
L: Lojistik Bölgesi

SSIK kararları ile bir teknoparkın kurulması kararlaştırılmıştır. İTEP master planı ile kurulması tasarlanan altyapı, dünyada teknoloji üretebilme, üretilen teknolojileri pratik hayata aktarılabilirlik konusunda giderek artan ölçüde başarıyla uygulanan teknopark veya teknokent kavramına dayandırılmıştır.

20 Nisan 1988 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile Pendik Kurtköy'de proje amaçları doğrultusunda kullanılmak üzere kamulaştırılan 13 milyon m² genişliğindeki arazide teknopark kurulması için ayrılmış yaklaşık 250 hektarlık (2,5 milyon m²) alan içerisinde (yaklaşık 140 hektar) 49 yıllığına SSM'ye tahsis edilen bir orman alanı da bulunmaktadır.

Zaman içinde SSM bünyesinde yapılan çalışmalarla bu teknoparka "Teknopark İstanbul" adı verilmiştir.

"Teknopark İstanbul" Kurucu Heyet'i ile ilgili olarak 12 Şubat 2009 tarihinde;

- SSM,
 - İstanbul Ticaret Odası (İTO),
 - İstanbul Ticaret Üniversitesi (İTİCÜ),
- arasında, niyet mektubu imzalanmış, zaman içinde HEAŞ'ın da ilave edilmesi ile kurucu heyetin oluşumu tamamlanmıştır. Teknopark İstanbul'un kurulmasına yönelik SSM koordinasyonunda yapılan çalışmalar, 24 Nisan 2009 tarihinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na Teknoloji Geliştirme Bölgesi (TGB) başvurusu yapılmasıyla ivmelenmiştir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından 37'nci olarak ilan edilen İstanbul Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin (Teknopark İstanbul) İTEP içindeki 2.271.875,88 m² alan üzerinde kuruluşu, 2009/15439 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 03.10.2009 tarih ve 27365 Sayılı Resmi Gazete'de ilan edilmiştir.

SSM tarafından;

"...

Teknopark İstanbul Vizyonu:

Teknopark İstanbul;

- Ar-Ge ve iş dünyasının birleştiği bir merkez olacaktır.
- Hedeflenen endüstrilerdeki mükemmeliyet merkezlerini içeren bir merkez olacaktır.
- Yerli ve yabancı yatırımcıları çeken uluslararası bir

teknopark olacaktır.

- Yüksek yaşam ve çalışma standartları sağlayarak bir teknoparktan öte, birinci sınıf bir yaşam alanı olacaktır.
- Uzun vadede, bilim ve teknoloji dünyasının saygı duyulan bir markası olacaktır.

Teknopark İstanbul Misyonu:

- Ulusal inovasyon sistemine katkıda bulunmak.
- Bilgi toplumuna dönüşüm sürecini ivmelendirmek.
- Akademik ve bilimsel çalışmaların yüksek teknolojik ürünlere dönüştürülmesiyle hedeflenen endüstri alanlarındaki girişimciliği destekleyip, varolan firmaların büyümelerini teşvik ederek, uluslararası rekabet edebilirliği arttırmak.

Yüksek teknolojiye önde gelen ülkelerden biri olmak amacıyla yönelik Hedef Endüstriler ve Öncelikli Teknoloji Alanları:

- Eğitim, bakım ve onarım faaliyetlerini de kapsayan havacılık ve uzay teknolojileri,
- Savunma endüstrileri,
- Denizcilik endüstrileri,
- Elektronik,
- Telekomünikasyon,
- Havacılık,
- Deniz elektroniği,
- Mikro-işlemciler,
- IT teknolojileri,
- Nano ve mikro malzemeler,
- Esnek üretim ve otomasyon teknolojileri,
- Hassas mühendislik ve robot teknolojileri,
- Bio-teknolojileri,
- ..."

olarak belirlenmiştir.

Teknopark İstanbul ile ilgili olarak yapılan belirlemelere göre, 25 yıllık bir gelişme süresi sonunda;

- Yaklaşık 720.000 m² kapalı alana sahip olunması,
- Toplam 900'ün üzerinde firmanın faaliyet göstermesi,
- Toplam 18.000'den fazla uzman Ar-Ge personeli ve nitelikli elemanın çalışması,
- İleri teknoloji alanında ve en az yüzde 10'u üretime dayanan 10 milyar dolar değerinde yerel katkı yaratılması, hedeflenmektedir.

Teknopark İstanbul ile oluşan girişim fırsatları;

- Teknopark kuruluşlarının yasal şirket vergileri ve gelir vergisi muafiyeti (4691 sayılı "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu" gereği),
- Akademik personelin teknoparkta kazandığı gelirin üniversite döner sermaye kesintileri muafiyeti ve ek olarak

akademik personelin araştırma sonuçlarını

- ticarileştirebilecekleri şirket kurabilmesi olanağı,
- Off-set yükümlülüğü olan şirketler için teşvikler,
- Teknopark kuruluşlarının İstanbul Ticaret Odası sayesinde İstanbul'un iş dünyasına erişebilme kolaylığı,
- Teknopark kuruluşlarına birçok altyapı hizmeti desteği / kolaylığı,
- Hukuk bürosu ve diğer ilgili danışmanlık hizmetleri erişimi,
- Teknopark bünyesinde gelişmiş bilişim altyapısı ile profesyonel tesis yönetim ve güvenlik hizmeti,
- Büyük bir alanı kapsayan ormanı, spor, sağlık ve kongre / fuar merkezleri ile komple bir yaşam ve iş merkezi olması, şeklinde belirtilmektedir.

SSM tarafından Şubat 2010 sonu itibarı ile "Teknopark İstanbul" ile ilgili durum;

"..."

- Teknopark İstanbul kentsel tasarım projesi hazırlanmıştır. Bu projeye göre;

- Teknopark yaklaşık 720.000 m²'lik inşaat alanına sahip olacak şekilde tasarlanmıştır.
- Projenin 4 etapta tamamlanması planlanmaktadır.
- Teknopark İstanbul'un inşasına ilişkin ilk adımı olan Ar-Ge ve İdare Binası, yaklaşık olarak 19.000 m² inşaat alanına sahip olacaktır.
- Bu tesis, fonksiyon olarak, çeşitli büyüklükte ofis kullanımları sunacak ve Teknopark İstanbul yönetici şirketinin ihtiyaç duyacağı yönetim birimlerini kapsayacaktır.
- İlk tesis inşaatına 2010 yılının ilk yarısında başlanması beklenmektedir.

- Teknopark İstanbul Yönetici Şirketi'nin kurulmasına yönelik olarak 12 Mart 2010 günü;

- SSM,
- İTO,
- İTİCÜ,
- HEAŞ,
- Savunma Teknolojileri Mühendislik ve Ticaret A.Ş. (STM), arasında "Yönetici Şirket Ortaklık ve Ana Sözleşmesi" imzalanacaktır.

- Teknopark İstanbul içinde ofis ve arazi kiralamak için www.teknoparkistanbul.com linki üzerinden ön başvurular başlamıştır.

"..."

olarak belirtilmiştir.

Bilim ve teknoloji dünyasında saygı duyulan uluslararası bir marka olma hedefi ile Teknopark İstanbul kuruluşunun, İTEP başlangıç anafikrinin gerçekleştirilmesi yönünde atılan büyük adımlardan biri olacağı değerlendirilmektedir.

İTEP Ticari ve Sosyal Bölge

Teknopark için ayrılan alanın batısında yer alan 20 hektarlık arazi, teknoparkın sosyal ve ticari ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak, ilk imar planlarında kongre / konferans merkezi ve otel alanı olarak planlanmıştır.

Son yapılan düzenlemeler ile bu bölgenin özel yatırım alanı haline getirildiği anlaşılmaktadır.

"..."

Konuya ilişkin değerlendirme ve önerilerin yer aldığı makalenin ikinci bölümü, kaynakça ile beraber gelecek sayımızda yayınlanacaktır.

